

Stora löften i London

Den tredje stora givarkonferensen om Afghanistan sedan talibanernas fall 2001 ägde rum i London i månadsskiftet januari/februari 2006. Vid de två tidigare konferenserna, i Tokyo och Berlin, utlovade givarna i världen 12,7 miljarder dollar för att de beslut om återuppbyggnad som fattats i Bonn (december 2001) skulle kunna förverkligas. En stor andel av de utlovade pengarna har betalats ut, tydliga framsteg har faktiskt gjorts men väldigt mycket återstår om utvecklingen i Afghanistan ska säkras.

TEXT: BENGT KRISTIANSSON

Problemen är många. De politiska stegen i Bonnavalet – en grundlag, en president, ett parlament och provinsråd valda i allmänna val och en regering med den folkvaldes legitimitet – har nu genomförts. Därmed är avtalet fullföljt. Den nya fasen kallas ”post Bonn” och blir säkert snart Londonöverenskommelsen.

Vid konferensen presenterades *The Afghanistan Compact* som beskriver de prioriteringar och insatser som det internationella samfundet (FN i huvudrollen) arbetat fram i samarbete med den afghanska regeringen. Dokumentet föreslår mål för de kommande fem åren (till och med 2010). Målen formuleras inom tre huvudområden, ”pelare”, var och en med ett flertal sektorer:

- Säkerhet
- Samhällsstyrning med lag & ordning och mänskliga rättigheter
- Utveckling (ekonomisk och social).

Under pelaren *utveckling* finns sektorerna utbildning och hälsa samt ”socialt skydd och välfärd” som har insatser för människor med funktionshinder. Ett tvärgående tema är åtgärder mot narkotika. Regeringen i Kabul har beskrivit nationella prioriteringar och strategier för att genomföra den fortsatta återuppbyggnaden med indikatorer för uppföljning och

LENNART BERGGREN

Kampen mot opium är ett viktigt arbete för den nytilträdde afghanska regeringen.

tillsyn i *Afghanistan National Development Strategy*. En övergripande målsättning är fattigdomsbekämpning och givetvis kampen mot opiumodling och korruption.

10,5 miljarder dollar

De fler än 60 givarländerna vid Londonkonferensen har ställt i utsikt 10,5 miljarder dollar för de kommande fem åren. Den största givaren är USA med ett åtagande på 1,1 miljarder dollar för det första av de fem åren.

Sverige har utlovat 300 miljoner kronor årligen i tre år och ytterligare pengar för narkotikabekämpning. Flera givarländer, däribland Sverige, utlovade långsiktigt bistånd och samarbete. President Karzai har uttalat sitt gillande av resultatet av konferensen men har också låtit förstå att behovet är runt 20 miljarder för hela perioden. Sannolikt fick Karzai vad hans regering önskade för de första två åren, därefter räknar han med nya förhandlingar. Karzai har också väddat om att en större andel av givarnas medel ska kanaliseras via regeringen och inte via FN, kontraktörer eller enskilda icke-vinstdrivande organisationer (som till exempel SAK).

Med säkerhet som en avgörande fråga vid konferensen kan man notera att Human Rights Watch väddade om mer fredsbevarande Isaf-trupp för att förbättra afghanska medborgares säkerhet och skydd – att våga gå

till marknaden, att kunna söka vård nattetid, att våga sända sina barn till skola. ”The Compact” påpekar att säkerhet är mycket mer än en militär fråga men formulerar sig tolerant om den USA-ledda koalitionen fortsatta närvaro och att tidtabell för tillbakadragande saknas.

Koalitionen insatser i säkerhetsbefrämjande syfte kan bädda för oklara gränser mellan fredsbevarande och krigförande missioner. Samordning förutsätts ske mellan Isaf, koalitionen och den nationella armén. Det finns nog också skäl att fundera över om den privata sektorns öppna marknad verkligen gynnar Afghanistan i den utsträckning som The Compact föreställer sig.

Svenska Afghanistankommitténs verksamhet inom hälsa, utbildning och rehabilitering av funktionshindrade är nationella prioriteringar. Mördardödligheten och barnadödligheten ska sänkas med 15 respektive 20 procent fram till 2010 och andelen barn i skolåldern som går i skolan öka till 75 och 60 procent för pojkar respektive flickor. Båda kan tyckas alltför blygsamma ambitioner. Frågan är om vi som genomförare inte bör ställa målen högre i de regioner där vi har tagit ansvar för afghanska kvinnors och barns hälsa. Med tanke på hur mycket tryck det finns i The Afghanistan Compact på effektivisering av biståndet borde SAK våga sig på det. ■